

42

ครูเก่งครูดีมีทั่วแผ่นดินไทย
Fine and Good Teachers are Prevalent

นายนิยม สองสีโย

ครูภูมิปัญญาไทย ด้านภาษาและวรรณกรรม

ครูนิยมสนใจศึกษาภาษาล้านนาตั้งแต่เยาว์วัย จึงสมัครตัวเป็นศิษย์ขอสืบทอดวิชาจากผู้รู้หลายท่าน รวมทั้งชะม๊กเขม้นศึกษาจากตำราต่างๆ ด้วยตนเอง จนสามารถสรุปหลักการอ่านและการเขียนที่ถูกต้องเป็นแบบเรียนให้คนรุ่นหลังศึกษาได้สะดวกขึ้น ต่อมาได้เปิดสอนภาษาล้านนาด้วยวิธีการแบบใหม่เข้าใจง่าย ทำให้ได้รับความนิยมอย่างสูงทั้งจากผู้ใหญ่และเด็ก จนก่อเกิด “กลุ่มคนรักตัวเมืองน่าน” ขึ้น นอกจากนี้ ยังคัดลอกต้นฉบับภาษาล้านนาที่จารไว้บนใบลานและพับสาจำนวนมาก จัดทำรูปเล่มใหม่ให้อ่านง่ายขึ้นแล้วแจกเผยแพร่ เพื่อมอบกุญแจให้คนรุ่นหลังได้ไขไปสู่ภูมิปัญญาต่างๆ ที่นักปราชญ์ในอดีตบันทึกไว้ และสืบสานให้เอกลักษณ์ของล้านนาคงอยู่ตลอดไป

พระสุบิน ปณีโต

ครูภูมิปัญญาไทย ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

ความพยายามจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของพระสุบินในระยะแรกล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากชาวบ้านยังไม่เข้าใจหลักการของกลุ่มฯ อย่างแท้จริง พระสุบินจึงเปลี่ยนกลวิธีใหม่ โดยเริ่มจากการเทศน์สอดแทรกแนวคิดเรื่องกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่ประชาชนก่อน เน้นหลัก “สัจจะ” ที่หมายถึงความจริงใจ และหลัก “ทิวฐธัมมิกิตถประโยชน์” ที่สอนให้สร้างประโยชน์ในปัจจุบันเป็นหลัก การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว ทำให้พระสุบินสามารถส่งเสริมให้ประชาชนจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้เป็นผลสำเร็จถึง 9 กลุ่มในระยะเวลา 2 ปี (พ.ศ. 2533-2535) และจนถึงปี พ.ศ. 2543 สามารถจัดตั้งได้ถึง 140 กลุ่ม สมดังความตั้งใจของนักพัฒนาอย่างพระสุบิน ที่ต้องการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจและจิตใจ

MR. NIYOM SONGSIYO

Thai Wisdom Teacher, Language and Literary

Mr. Niyom's interest in Lanna language was rooted from his childhood. He applied to be a student and was transferred knowledge from many sages, as well as studying from many books by himself until he could sum up principles of correct reading and writing into textbooks for later generations to study more conveniently. Later, he taught Lanna language with new easy-to-understand methods, which has become highly popular among both adults and children. This has led to the founding of “Nan Loving People.” He also copied Lanna manuscripts inscribed on palm leaf and Phap Sa, put them into new formats for easier reading, and distributed them so that later generations are equipped with keys to open into knowledge recorded by past sages for the continuity of Lanna uniqueness.

PHRA SUBIN PANITO

Thai Wisdom Teacher, Community Fund and Business

The initial attempt to establish Saving Group of Phra Subin completely failed because villagers still did not really understand its principles. Phra Subin then adapted the tactics. He started from adding the concept of Honest Saving Group in his moral teachings to provide basic knowledge to the people first. He focused on “honest” and “present benefit”. Such tactics have enabled Phra Subin to encourage people to successfully establish 9 Honest Saving Groups in 2 years (1990-1992). Until 2000, 140 groups have been successfully set up as intended by Phra Subin the developer who wants to foster security to the people in terms of economy and mind.

นายคำป่วน สุรงษา
ครูภูมิปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม (ไม้ดอก ไม้ประดับ)

ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมในจังหวัดเลย ทำให้ครูคำป่วนต้องริเริ่มโครงการเพื่อพลิกฟื้นชีวิตใหม่ของชาวบ้านอย่างจริงจัง โครงการแรกก็คือการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อจำหน่าย ซึ่งช่วยให้เกษตรกรมีอาชีพหลักและอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ต่อมาจึงได้คิดค้นสูตรน้ำหมักชีวภาพ และรณรงค์ให้เกษตรกรในจังหวัดหันมาใช้น้ำสกัดชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยลดต้นทุนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างแท้จริงและยั่งยืนให้กับเกษตรกรและผู้บริโภคทุกคน ด้วยเหตุนี้ สถาบันราชภัฏจังหวัดเลยจึงมอบปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ครูคำป่วนในปี พ.ศ. 2539 เพื่อประกาศว่าครูได้สืบสานและสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนและสังคม

นางกุศล นิลล่อ
ครูภูมิปัญญาไทย ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ครูกุศลมุ่งมั่นอนุรักษ์ผ้าทอไว้ตามเจตนารมณ์ของมารดา ด้วยเห็นว่าเป็นมรดกที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมานับร้อยปี และมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมประเพณีของชาวนาหมื่นศรีอย่างใกล้ชิด ครูเริ่มจากการอนุรักษ์ลวดลายเฉพาะตัวของผ้าทอนาหมื่นศรีก่อน แล้วจึงพัฒนาต่อไปเป็นลวดลายใหม่ พร้อมทดลองย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ ทำให้ผ้าของครูได้รับความนิยมมากขึ้น จนเกิดการรวมกลุ่มเป็นศูนย์ฝึกอาชีพที่มีสมาชิกมากขึ้นเป็นลำดับ มีครูกุศลทำหน้าที่เป็นแกนนำการทำงานระบบกลุ่มและดูแลคุณภาพผ้าทออย่างใกล้ชิด ทำให้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างกว้างขวาง ทั้งยังได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาของบ้านนาหมื่นศรีให้คงอยู่สืบไป

MR. KHAMPUAN SUTHONGSA
Thai Wisdom Teacher, Agriculture
(flowering and decorating plants)

The degeneration of original social and cultural environment in Loei province initiated Mr. Khampuan to start the Project to seriously revitalize new lives for villagers. The first project was growing flowering and decorating plants for sale. This would help agriculturists to have both principal and supplementary professions, adding income to families. Later, he searched for the formula for bio-fermented water and campaigned farmers in the province to use bio-fermented water and organic fertilizer instead of chemical fertilizer to reduce cost and enhance good and sustainable quality of life for farmers and all consumers. This is why Rajabhat Institute of Loei province conferred him the Honorary Degree in Science in 1996 to pronounce that Mr. Khampuan has continued and created beneficial knowledge to the community and society.

MRS. KUSON NINLA-OR
Thai Wisdom Teacher, Industry and Handicraft

Mrs. Kuson is determined to preserving woven cloth as intended by her mother. It is clear to her that the cloth has been continued for hundreds of years and has been closely related with the culture and tradition of Na Muen Si people. Therefore she started from preserving its individual designs and later developed new ones while experimenting dyeing it with natural colors. Her cloths have become more popular, resulting in grouping as career training center with a rising number of members. Mrs. Kuson acts as a core in working as groups and closely looks after the quality. The products are accepted both at home and abroad and can create income for the community. Local wisdom of Ban Na Muen Si has also been preserved.